

Szerkesztői iroda

és
kiadóhivatal:
Ifj. Czirner Józsefnél
Magyar-utca 2. sz. n.,
hova úgy a lapszelle-
mi részlet illető köz-
lemények, mint az
előfizetések és hirdete-
sek bérmentesen
küldendők.

Kéziratok nem adat-
nak vissza.

Megjelenik
minden vasárnap.

KÖZÉRDEK

VEGYES TARTALMU HETILAP.

Előzetési feltételek:
helyben házhoz hord-
va vagy vidékre pos-
tán küldve
egész évre 4 frt,
félévre . . . 2 frt,
negyedévre 1 frt

Hirdetések díja:
□ ezentiméterenként
3 kr. Kereskedők és
gyárosok külön ár-
kedvezményben rés-
zesülnek. Bélyegdíj
30 kr.

Nyitlár sora 20 kr.

A vármegyei tisztújítás.

(B.) Folyó év végével lejár a megyei tisztviselők hat évi megbízása s ők visszatérnek abba a körbe, melyből a választók bizalma kiemelte. A választók alkotmányos joga és kötelessége dönteni a fölött, hogy kik foglalják el jövőre ez állásokat, melyekkel nagy kötelességek vannak összekötve. E kötelességek köre évről évre gyarapodik, amint évről évre fejlődik a közélet elevensége a maga szükségleteivel, vágyaival, törekvéseivel, jó és rossz szenvedélyeivel abban a körben, melyre a közigazgatás hatása kiterjed.

Kétségtelen, hogy a mai közigazgatás nagy haladást mutat csak a hetvenes évek adminisztrációjához képest is, s akik nagy könnyedén rossznak, képtelennek szeretik most is nevezni, megfélemednek arról, hogy a közigazgatást nem lehet csak a hivatalszobából intézni, mint egy jól forgatható gépezetet, hanem annak különböző nézetű és indultu emberekkel is számot kell vetni, kiknek értelmi tehetségét és vagyoni erejét szintén figyelembe kell tartani. Bizonyára mindnyájan azt szeretnők például, hogy mindenütt virágzó, szépen rendezett falvaink legyenek, hol a tisztaságra, jó utakra, jó vízre, jó iskolára, jó mezőrendőrségre, gyümölcs-iskolára stb. nagy figyelem van fordítva, a rova-

talok, adók helyesen ki legyenek vetve, beszedve és felhasználva. Ha mindezt egy jó főszolgabíró úgy el tudná rendezni, amint pl. egy építészkerény koczkáiból az előttünk álló minta szerint templomot, palotákat, fákkal, bokrokkal ékes udvarokat lehet kirakni, mert hiszen az építő-koczkák, oszlopok, fák, bokrok már mind készen állanak e szép mulatsághoz: akkor a mi vármegyénket már régen ki lehetett volna ilyen szép falukkal rakosgatni. De hát az életben a haladás csak fokozatos és sok helytt csak lassu lehet. A mi népünk is konzervatív természetű s nem hagy fel egykönnyen a régi szokással; de ha kedve is volna elhagyni a célszerűtlent a jobbért: a változó termésű évek megakasztják az állandó haladásban, elegendő jövedelem hiányában, s ha még ezen is segíthetnénk, hol kapunk mindenüvé, minden időben, alkalmas, képzett, megbízható községi előjárókat, kik a végrehajtás nagy és nehéz munkáját helyesen elvégzik s ezzel tényleg létesítik a jó községi közigazgatást! Az a megyei tisztviselő, aki ezen nehézségek dacára is fokról-fokra haladást jelezhet községeinkben; akinek helyes ellenőrzése rendet teremtett a községi vagyonkezelésben: az méltó a közbizalomra, s mi csak örömmel jegyezhetjük meg, hogy várnegyénk

számos ily tisztviselőt mutathat fel, aki szívvel-lélekkel munkál e nehéz feladatokon már is meglehetősen sikerrel.

A községi közigazgatás helyes vitelén kívül azonban vannak még más feladataink is, melyek részben általános megyei, részben országos fontossággal bírnak s melyek teljesítésére főleg a központi tisztviselői kar, az alispánnal élén, van kötelezve. Ez van hivatva a megyei közigazgatás általános menetének irányítására, vezetésére, ez felelős első sorban a megyei bizottságnak, a kormányának, s ennek működését figyeli és bírálja a nagy közönség is, vizsgálva, hogy azon nagy érdekeknek, melyek reá vannak bízva, a lefolyt idő alatt mennyire tudott hű munkása lenni.

Néhány hét még s a választás nem éppen könnyű munkáját kezébe veszi a megyei bizottság. Jól teszi, ha — az alkotmányos szokáshoz hiven — előbb szigoruan megbírálja tisztviselőinek munkaképességét, tehetségét, buzgalmat, hazafias magatartását: jól teszi, ha megvizsgálja, hogy kik alkalmasak a vezetésre, kik a végrehajtásra s e tekintetben nem engedi magát indokolatlan és helytelen rokon-, vagy ellenszenv által vezetetni, hanem csakis a valóban alkalmast, a teljesen megbízhatót állítja a megfelelő tisztviselői helyekre, hogy ott becsületet és elismerést szerezzen vármegyénkben a magyar közigazgatásnak.

TÁRCZA.

Szóke asszony.

Osdolai Gézáneről egész mesék keringtek a megyében. A háromszéki szép asszonyok mindenike tudott valami friss pletykát az újdonsült menyecskéről, hogy nem szereti az urát, megcsalja azt a jámbor, jószágos embert, s egészen feltűnően, minden pirulás nélkül járkal Bogdán Imrével a sétányon, az utcán, s még a hangversenyekbe is az ő karján lép be.

— Nem is érdemel más asszonyt az olyan ember, aki egy színésznőt vesz el! — szólott a kis főjegyzőné, s fitymálódva, arisztokratikusan esücsörítette össze csattanó ajkait.

— Az ám — erősítette meg ezea véleményét a patikásné — még ha valami pesti, híres színésznő lett volna, de hát csak kőristáné volt egy vidéki társulatnál.

— Aztán nem is szép!

— A haja, azok a kenderszinű fűrtök!

— Hát a szemei, lelke?

— Nem találom az egész asszonyon semmit, amiért a férfiak úgy bolonduljanak utána. Hanem ráfógták, hogy szép, s van rajta valami, ami kívánatos, pikáns.

A terem ajtaja hirtelen felnyit, s Bogdán Imrének a karján belépett Osdolai Gézané, egy csudálatosan szép asszony, a fényesen kivilágított helyiségbe.

Hosszu, uszályos ruhájában, leomló aranyhajával olyan volt, mint egy álom, mint egy tündérnő az ezeregy éjszaka meséiből.

És mégis, a Keresztiek, az Imecsek feleségei elfordultak tőle, nem fogadták szívesen udvarias köszöntését, s a bálban megjelent hölgyek mindenikének akadt valami mondani valója a szomszédnőjéhez, valami igazítani valója a ruháján, csak hogy ne kelljen oda fordulni a szép asszonyhoz, csak hogy éreztethessék azzal a jött-ment színésznővel, hogy nem közibük való, a hétszilvafás nemessasszonyok közé.

Megérezte.

Gyöngéd, érzékeny lelkével rögtön átlátta helyzetének fonákságát s azután kereste a férjét.

— Menjen — szólott izgatottan Bogdán Imréhez — s mondja meg Gézának, hogy jöjjön ide hozzám, a feleségéhez, s védjen meg ezekaek az asszonyoknak szuró pillantásaitól.

Bogdán Imre elment s amíg ő a részeg

embert igyekezett elcsalni a kártya-asztal mellől, ahol már alkonyat óta dőzsölt czimboráival, egy pár megyei tisztviselővel, addig a lenézett szép asszony helyet foglalt egyik sarokban, s nézte a tánczot, hallgatta a nótát, melynek hangjai szilaj féktelenség-gel röpködtek szét a cigány ujjai alól.

És az ura nem jött.

— Hiába kértem, hiába figyelmeztettem kötelességére, — beszélt hozzá a visszatért ifju, — nem akart jönni, csak kártyázott tovább.

A szép asszony halovány arcán egy borús árny szaladt keresztül s azután odanyujtva kezét Bogdán Imrének, elkezdett tánczolni.

Szomoruan, öntudatlanul simult az ifju kebléhez, fejét odahajította annak széles vállára, s tánczolt szakadatlanul négyest, mazurkát, keringőt, míg a lelke is elszédült bele. Nem hallotta és nem is akarta már hallani az asszonyok suttgó szavát, nem látta a gyilkos, gyanúsító tekinteteket, a lenéző mosolyt, csak azt érezte, hogy szívében újra feltámadott a mult, hogy lelke összetörni készül, s hogy egy fiatal, halvány arczu ember szerelemmel, vágygyal, édes kéreccsel tekiut reá. A pillanat üdvét, boldog-

Az „Unirea” öröme.

A balázsfalvi „Unirea” című egyházpolitikai lap, melynek az volna különben hívatása, hogy mint a gör. katolikus egyházmegye hivatalos lapja, egyházi és közoktatási kérdéseket tárgyaljon, másfelől pedig a nemzetiségek közötti békés együttélésnek is szolgálatára legyen, „egyházpolitikai” feladatát mostanában azzal teljesíti, hogy 47. számában vezércikket ír a vármegyénkben lefolyt megyei bizottsági tagválasztásról.

Lehetőleg bő kivonatban ismertetjük e cikket olvasóinkkal, kérve őket, hogy velünk együtt bocsássanak meg az „Unirea”-nak, mert nem tudja, hogy nagy örömeben mit cselekszik, de egyszerűen csak legyenek résen, hogy az ily bekés hangú (?) zengedezéseknek kárát ne valljuk.

* * *

A cikk következőleg hangzik:

Örömmel regisztráljuk, hogy az alsófehérvármegyei bizottsági tagválasztások több kerületben a románok teljes győzelmével végződtek. A balázsfalvi, boršándi, m. igeni, zathuai, vingárdi kerületekben csakis a román nemzeti ügyet pártoló románok választották meg. A többi kerületben nem teljesítették kötelességüket a román választók, mert ha a nép vezetői átérték volna hívatásukat, azon kerületekben is az oláhok győztek volna; ezt fájdalommal konstatálja az „Unirea”, noha itt is elismeri, hogy egyesek bátran küzdöttek arra, hogy a megyei bizottságba olyan férfiakat küldjenek, akik ott a román nemzetiség érdekeit képviseljék. De reméli, hogy a legközelebbi választáson, mely 1898-ban lesz megtartva, ezen kerületek is fölébrednek lethargijájukból s a román érdekeket melegen fogják felkarolni, hogy a nagyenyedi közgyűlési teremben annyira gunyolt (?) és semmibe vett (?) románok respektáltassanak (!) és küldeni fog ezen terebbe oly férfiakat, kik a szó szoros értelmében mint a nép valódi reprezentánsai és érdekeinek valódi képviselői fognak szerepelni.

Felhívja a virilistákat is a megyegyűlésen való részvételre, mert így a románok oly tekintélyes számban fognak lenni, hogy ellenesek

ságát látta csak, szemben az örök kárhózzal.

— Ennek az órának édes emlékezetét örökre a szívembe zárom, asszonyom! — sutogta hozzá az ifju s vonta magával a terem egyik zugába, ahol nem volt senki, ahol csak ők voltak.

— Látja, hogy lenéznek, hogy akarnak kiüldözni tekintetökkel maguk közül? — kérdezte az asszony.

Az ifju válasz helyett megbsókolta a könyező szépség rózsás ujjait.

— Rosznak tartanak s nem tudják megbocsátani, a multamat, hogy a Géza felesége lettem. Büszkék a családi hagyományokra, de azt nem gondolják meg, hogy én egy egész élet ábrándját dobtam el magamtól s szívem egész melegét hoztam magammal, mikor oda nyújtottam kezemet annak az embernek, akit soha . . .

Hirtelen elhallgatott. Forró, lázas fejét a Bogdán Imre mellére ejtette, aki lehajolt hozzá s feleskoltta szempilláiról a gördülő könyveket.

És Osdolai Gézané nem védekezett.

Engedte, hogy a két erős férfiak dereka köré fonódjon s hogy az ifju fülebe suttogja a szerelem mámoros, gyönyört nyújtó szavait, melyekben örömet, boldogságot ígért, s hivta

magával, hogy menjenek együtt, legyenek egymásé.

Az örület, a lemondás, az újra feltámadó érzelmek pillanatai voltak ezek, de nem tartottak soká.

A szép asszony kitépte magát az ifju karjaiból, letörölte könyveit, megigazitotta hullámos fürteit s egyetlen szó, egyetlen tekintet nélkül, magára hagyva Bogdán Imrét, mint egy királynő haladt végig a termen.

Akik az előbb még nevettek a színésznö jövetelén, azok most bámulva tértek ki a fejedelmi alak elől, aki halványan, izgalom nélkül lépett a kártya-asztalhoz s megérintve férje karjait, hívta őt hazra.

— Pihenni vágyok. Aztán akarom, hogy ott légy közelemben, hogy tégedet látva, eszembe jusson a mult. Szeretném, ha ma, ezen a béli éjszakán, az esküvőnk-ről, az oltár előtt tett fogadalmamról beszélne nekem! . . .

És a szava, a hangja egy cseppet sem reszketett, amikor ezeket mondta.

A nyitott ajtón is úgy távozott férje oldalán, mint egy fejedelemasszony, aki diadalt aratott.

Hanem az a tekintet, melylyel Bogdán Imrétől elbucszott, egy összetört szív romjáról beszélt.

Bibó Lajos.

zónák oláhok. Aki választott magyar tiszta serkentették igazságtalan procedurájuk (?) által az oláh választókat és vitték ki, hogy az új bizottságba csak románokat küldjenek az oláhok, olyanokat, kiknek szívökön fekszik a románok nemzetisége és nyelve.

Azt mondja továbbá a „Közérdek”, hogy az oláhok ezen választásoknál nem vezérelte a megye érdeke, hanem tisztán nemzetiségi érdekük, nem tekintették a közigazgatást, hanem csak a politikát, nem a helyes belátást, hanem csak az ő rezervált okaikat.

De vajjon az enyedi urak, midőn még a balázsfalvi kerületben is mind magyarokat kandidáltak és csakis egy százt: vajjon csak is a megye érdeke által vezéreltetek-e, a közigazgatás és a helyes belátás által-e? Vajjon nem-e azon urak a visszautasítók, midőn a megyei központból az összes kerületekbe jelölt-listákat küldtek, melyeken alig szerepelt 3—4 oláh és ezek is olyanok, akik teljesen függnek tőlük? Vajjon a megye érdekei nem-e identifikusok a románok érdekeivel, kik fölötté nagyszámu lakói a megyének? (Egyszerűen nem igaz, hogy a központból választási listák küldettek volna szét, mert az alispán által a választási előkökhöz (így Moldován kanonok urhoz is) és főszolgabírákhoz megküldött jegyzék azon kitépő tagok jegyzéke volt, kiknek helyeit be kellett tölteni. Szerk.)

Vajjon csak akkor vagyunk mi helyes eljárásuk, midőn egy oláh (?) vármegyében oly másféle bizottsági tagokat választunk, kik hasonló azon központi tisztviselőhöz, ki elég merész volt nyilvánosan kijelenteni, hogy aki azt követeli egy megyei tisztviselőtől, hogy tudjon oláhul is, az menjen óhajával Oláhországba. (Bizony ilyet nem mondott senki! Szerk.)

A románok ne csináljanak nemzetiségi politikát tehát, midőn a „Közérdek” urai kilátásba helyezik nekünk, miszerint vigyázni fognak, hogy a mi megyeházunkban csak is magyar nemzetiségi politika követtessék.

Ez nem liberális politika, hanem ez azon politika, melynek célja: az oláh náczió patialtatik, usque ad bene placitum. (Hogy ez az állítás mennyire absurdum és csak igaztásra szánt zöngemény, azt legjobban igazolja maga az „Unirea”, mely szabadon beszélhet efféleket a hiszékeny népek. Szerk.)

De reméljük, hogy a románok, teljesítve kötelességüket, melyet teljesíteni kötelesek a nyelv és religióval, úgy az oktalan nyilvánulásokkal szemben masképp fognak ezen-tul viselkedni, hogy jövőre Alsófehérmegye hivatalos organuma ne merészelje őket gunyolni, mint teszi azt a 46. és 47. számában. (!!) A románok, midőn a megyeházában is nemzetiségüket védik, igazságos politikát követnek, mert ez az állam nemcsak a magyaroké, hanem az összes nemzetiségeké, a kik alkotják, és a hazának legnagyobb ellen-sége az, aki azt egy nemzetiség részére óhajtja kihasználni. Ezen kihasználási célt-zatot nevezik a „Közérdek” urai patriotizmusnak és szabadelvűségnek; mi azonban azt mondjuk, hogy ez hazaárulás s despotizmus.

* * *

Ugy látszik, hogy az „Unirea” nem ismeri Magyarország ezredéves történetét s a magyar állam közjogát, de ha ismeri is, nem kívánja, nem akarja respektálni. Egyszerűen azt kérdjük tehát, hogy vajjon ilyen magatartással hiszi-e, hogy a román népnek jó szolgálatot teszen, melynek egyházi és politikai

jogait nem az „Unirea“ férfiai, hanem a magyar nemzet nagyjai s ezek között olyanok szerezték meg, akik e jogok érdekében a „nagyenyedi megyeházban“ is küzdöttek? Jó lesz egy kissé alaposabban megtanulni a históriát, s nem feledni, hogy ennek a földnek 1000 esztendő óta Magyarország volt a neve, magyar volt állami jellege s az lesz Isten segítségével ezután is, anélkül, hogy a románt vagy más nemzetiséget a magyar hazai polgárának, és mint ilyent: minden jogaink részesének tekinteni megszűnnék.

Jobb lesz tehát nem ferdíteni, nem izgatni, nem keresni a szakadást, hanem becsületes munkával együtt dolgozni hazánk javára.

Szerk.

A társadalom tendenciái.

Irta: **Biró Dezső.**

(Folytatás)*

A bíraskodás és végrehajtás együtt alkotják a törvények szerint, a közérköcsi meggyőződés alapján álló társadalom jogi hatalmát, melyek végoka nem más, mint a rend, t. i. a társadalmi rend fentartása, a törvények iránti tiszteletfeléltetés és a társadalom tagjai által megtartatása. Ez képezi a társadalomnak jogi értelemben vett tendenciáját.

Amint láttuk, a rend fentartása a törvények által s a törvények iránt köteles tisztelet a jellemre irányul. Éppen ez a különbség a jogi és politikai elvek és célok között. A jog mindig a meglévőre kötelez, a politika ellenben a jövőre irányítja figyelmét. Ezért nevezi igen szépen dr. Nagy Ernő a politikát a jövő közjogának, mert a meglévő jogot folytatja, fejti, tételezi tovább s alkotja a jövőben fellépő társadalom rendjét s az azt biztosító törvényeket.

Mi a társadalom politikai tendenciája? Előmozdítani a jelenben azt, ami a jövőre vonatkozik, az azután következő társadalom rendjét és a rend fentartó eszközeit: a törvényeket megállapítani. Vannak a társadalomnak közvetlen és közvetett politikai jogai. Közvetlen politikai joga a követválasztás, közigazgatás; közvetett joga a törvény-szerzés.

Többet mondok: a társadalomnak kell bírnia politikai tendenciákkal. Amely népfaj nem képes egy nagyszerű politikai alap-észme magaslatára emelkedni, s annak sok mindent alárendelni, s nincs elég ereje azt tervszerűleg s kiméltelen erélyvel végrehajtani; ha nincs ambíciója és bátorsága belevegyülni a nemzetiségi küzdelembe — már azért is csupán, hogy ott saját egyéniségét érvényesítse, s nem képes azt saját géniuszával áthatni: nem bír, nem bírhat létalappal fentartani magát a jelen társadalom individuális küzdelmeiben. A politika eszméi hasonlóak a viős vonalhoz; áthatják a jelen társadalmat, de nem mint valami újdonságok; a megelőző s az azt megelőző politikai társadalom motorját képezték, s azok lesznek a közel s talán a messze jövőben alakuló — jobban mondva — fellépő társadalom államalkotó ideái, mert társadalom hal ki, s lép fel új a régi romjain. Ámde ez új a régi eszméket sohasem mellőzheti; abból épít, arra rakja jövőndő alapját, hiszen a politikai elvek folytonossága a társadalom higgadt magaviseletére, józan gondolkodására vall. Csak ott, ahol a szenvedélyesség magas fokra emelkedve, megszünteti a társadalmi folytonosságot, csak ott van eset

arra, hogy rohamos egymásutánban arisztokratikus és demokratikus elem, monarchia vagy köztársaság váltsák fel egymást.

Említettem, hogy a társadalom politikai tendenciái, illetve az ebből származó jogok olyanok, melyeket a társadalom részben közvetve, részben közvetlenül gyakorol.

Közvetlen gyakorlat az, melyben a társadalom nem igényel közbenjárót, hanem akaratát célja elérésében egyenesen maga viszi, maga hajtja végre. Ezen a téren találjuk a követválasztást s nagyrésztben a közigazgatást.

A követválasztást az 1874. évi XXXIII. t. cz. alapján maguk a társadalmi individuumok eszközlik, s amint e törvény előírja, csupán csak személyesen eszközölhetik. Természetesen önként értendő, hogy a választási jogra egyszersmind bizonyos jogosultság kívántatik. Vannak azonban olyan államok, melyekben az általános szavazási jog divatozik.

Hasonlóan az előbbihez, a közigazgatásban is nagy szerep jut a társadalomnak, főleg olyan helyen, ahol az municipális alapra van fektetve. Maga a társadalom választja tisztviselőit, maga ügyel fel azokra, ügyel arra, hogy lelkiismeretesen, pontosan teljesítsék kötelemüket; a társadalom a legfőbb bíró, s joga van a hűtlen tisztviselőt elmozdítani. Ezért volt szükség mindjárt az államalapítás napjaiban oly közigazgatási szervezetre, melylyel az állam konszolidációjára irányított egységes, nagyszabású, tervszerű működés lehetséges, kivihető legyen. S ezért kellett az egész szervezet megteremtését a társadalomra bízni, ezért kellett annak ebben vezérszerepet biztosítani, ezért kellett azt a társadalmi ítélőnek alárendelni.

A közigazgatás a társadalom valóságos politikai alapszemeje, s annak fentartása egy valóságos politikai tendencia. Igaz, hogy az állam részén s annak jogában van az összpontosító erő, az érvényesítő akarat. Ámde jól tudjuk, ezek mindnyája a társadalom kebeléből sarjadzott, annak valóságos produktumai, s ha az állam nagyra nőtt politikai jogaiban, azt a politikai társadalom tendenciáinak köszönheti.

Közvetett gyakorlat az, melyet nem az egész társadalom, hanem annak megbízottja teljesít. Ez a törvényszerzés. A törvényszerzést a társadalom története, tanubizonyossága szerint, sohasem gyakorolta általánosságában, hiszen erre nézve hiányzott számtalan mód, számtalan körülmény. Továbbá, ha maga a társadalom közvetlen hozná a törvényt, ahány vidék, annyi törvénytár lenne, a törvény megszűnnék cselekedeteink egyenlő formájú mérő-eszköze lenni. Ez végeredményében nem rend, hanem legnagyobb rendtelenség lenne. Tudjuk azt, hogy a különböző társadalmi rétegek, sőt ezekben az egyedek maguk sem értenek egyet. Mi lenne, ha ennyi disszidens elemre volna bízva egy, az egész társadalmat, ennek bel-és külső szabályozó, védő törvényezik megállapítása? Ezért a társadalom, éppen mert tendenciája azt követeli, lemond a törvényhozás közvetlen jogáról, s megelégszik, ha azt törvényes képviselője gyakorolja.

A magasabb kultúra minden népfajban első sorban az egyéniséget kelti fel. Ez az első feltétel politikai céljai elérésére. A második feltétel az, hogy ezen egyéniséget érvényesíteni is képes legyen, mert csak ez adja meg neki az erőt önálló intézmények alkotására, önálló intézmények hordozására. A társadalomnak kötelessége, ha egyszer bizo-

nyos politikai célra tüdőtt ki, annak elérésére öntudatosan közreműködni, kötelessége azt, jól felfogott érdekében, lehetőleg realizálni, kötelessége a disszidens elemeket is konszolidálni, s akkor lehet csupán állítani, hogy célja elérésére megtette azt, amit, tenni követelt a jövőndő társadalom rendjéről való gondoskodás, a jövőndő társadalom törvényeinek megállapítása, egy szóval az utódok jóléte, boldogsága.

Kapcsoljuk össze most a két tendenciát s lássuk a viszonyt.

A jogi és politikai tendencia nem zárják ki egymást, sőt kölcsönösen megerősítik; sőt mi több, politikai tendencia nem is létezhetné, ha a jogi hiányoznék. Oka az, hogy a politika a jövőre néz; már pedig a jövő csak úgy nyerhet szilárdságot, ha a jelenben van erős jogalap. Végelemzésben pedig a politikai tendencia is jogi tendenciává lesz. Ezért is szokták azt politikai jognak nevezni. Ez az oka, hogy a politikai cél nem csak a jövőre, de a jelenre is befolyással bír, amennyiben annak jogrendszerét szabályozza s a társadalom jogi tendenciáját helyes irányban viszi előre, és viszont, a jogi tendencia a jövő generációnak is haszon, mert érveit, intézményeit a multból merítve, erős és a nemzetiségi elemeket teljesen asszimiláló társadalomban egy erős állam szervezetét lesz képes megteremteni. Amely társadalom nem képes saját szervezete részeit, illetve ezek jogosultságát a multhoz viszonyítva kimutatni: erőtlenség, gyenge az arra nézve, hogy maga legyen előkészítője a jövőndő társadalomnak; erőtlenség, hogy alapja lehessen a jövőndő intézményeknek.

Semmi szervezet sem fejlődik gyorsan, avagy lép egyszerre készen elő működésre. Egy elv, egy princípium sem akar egyenesen a célhoz jutni; a gyorsaság és erőszakosság a sikert mindig kétségbe teszik. A társadalmi szervezetnek is sok időre volt szüksége, amíg jogi tendenciáját megközelítette, s még annyi időre lesz szüksége, míg politikai céljait kellő módon, kellő sikerrel valósítja. A jelen társadalom erre vállalkozott, együttvéve ezek az úgynevezett szociális tendenciák.

Ezzel feladatom végére értem. Igyekeztem kimutatni azt, hogy minden társadalom bír két nemű tendenciával, hol szétválasztva, hol egytűvé csatolva azokat; gyakorolja az ezek által őt megillető jogokat, teljesíti az ezekből reá háruló kötelemeket. Kell is teljesítenie! Ezt követeli individualitása, ezt követeli a benn lakó erő, s az ebből származó erély, de ezt követeli az egyes társadalmi individuumok boldogsága is. Enélkül a társadalom nem védbástya, s megszűnik, mert nincs rendeltetése, amelynél fogva joga legyen a létezésre.

Levelezés.

Thalia Felvinczen.

Mennyi szép lány a világon,
Óh, de mennyi igazán!
Az ember bármerre járjon,
Itt is, ott is szép leány.
Szöke fűrtök, barna fűrtök,
Egészín kék szem meg kékény,
Mind oly szépek, bájosok s értők
Egyenlően égnek én . . .

B. J.

Az én Benedek Jancsi poeta barátom ha ott lett volna, bizonyára ezen költeményét szavalja vala, legmúltóbb kritikaként a látottak felett. A látottak felett, mondom, mert ismervén azon gyöngéjét, hogy ahol szép nőket lát, ott aztán nem hall, csak néz,

*Lásd a „Közérdek“ 47. számát.

gyönyörködteti szemeit s nem gondol a többi érkeivel; nem kell az előadás, nem a zene, nem éhes, nem szomjas (ha csak a szép leányok csókjai után nem). Ilyen lelki állapotban aztán olyan verseket vagy rimes tösztöt rögtönöz, hogy magam fajta prózai emberek ugyan rághatnók a tollat, míg ahhoz hasonlót napok alatt is összehozhatnánk. Könnyű neki „arabul beszélni, ha tud.“

Ilyen vagy hasonló hangulat különben, azt hiszem, minden „erző kebelű“ bíró férfi vendégben meg volt, mert azt Benedek nélkül is mondhatom, hogy annyi szép leányt ritkán látni együtt, mint ez alkalommal ott összesereglett.

Összesereglett pedig azért, hogy részben bemutassanak, részben pedig megnézzenek (természetes dolog, hogy megfelelő női és férfi kísérlet mellett) egy olyan sikerült műkedvelői előadást, amilyent produkálni sok vidéki színpadnak dicsőségére válnék.

Az előadott két kis apróság, a „Bákirálynő“ Bercziktól és a „Hajsza“ Bokor Józseftől, úgy összevágó előadás, mint ügyes rendezés tekintetében, varakozáson felüli volt. A Bákirálynőben Keresztes Nelli és Jolán urhölgyek, mint Fülekiné és leánya, oly biztossággal és eleganciával oldották meg nem könnyű szerepüket, hogy igazán kár volna megfosztani a felvinczi közönséget a gyakori közműködésükkel szerzendő élvezetektől. — Ugyanezeket mondhatni Szabó Ilona urhölgyről, a ki a „Hajsza“ című bohózatban egy zsembe mama szerepet igen ügyesen és találóan mutatott be; valamint Csiki Ilona kisasszony, mint bakfis leányka, igen kedves volt. Nevelits Margit k. a. fürgé és fess szobacziqus. A férfi szereplők névszerint Csiki István, Vaghold Gyula, Gánóczy Béla, Veszei Antal, Mátyás Jenő, Kovács A., Burmáz Dezső, Horváth Péter urak, mindannyian oly rutinnal játszottak, nem mint ha műkedvelők, de mintha vendégszereplő színművészek lettek volna.

„Most ha még megemlítem, hogy előadás után a szereplők és közönség tánczra perüdültek és jártuk reggeli 3 óráig feszelen jó kedvvel, úgy hiszem, nagyjából beszámoltam a tapasztaltakról, ugyan semmi esetre sem oly elkészülően, hogy ezzel tökéletes képet adjam azon igazán kedélyes mulatságnak, amit különben csak átélvezni, de hűen leírni nem igen lehet.

Különböleg meg vagyok győződve róla, mindannyian, akik ott voltak, oda valók és a környékbeliek, úgy a látottakkal, mint a hallottakkal teljesen megelégedve távoztak s adandó alkalommal zwiseben jönnek ismét össze, hogy egy ily élvezetes estét szerzhessenek maguknak.

Martony Gyula.

Vegyes hírek.

— **Zeyk Dániel főispán** pár napra Budapestre utazott.

— **Kinevezés.** A m. kir. pénzügyminiszter a marosújvári sóbánya-hivatalhoz Fricz Pál m. kir. főmérnököt és rónaszéki sóbánya-hivatali főnököt bányatanácsossá és főbánya-hivatali főnökké nevezte ki.

— **Vizsgálat.** A nagyenyedi anyakönyvi kerület hivatalos működését november hó 23-án vizsgálta meg Felszeghy Sándor anyakönyvi felügyelő, ahol is úgy az anyakönyvek hibátlan vezetése, mint az irattár szabályos kezeléséért Kovács Gyula anyakönyvvezetőnek teljes elismerését fejezte ki.

— **Az új rend.** A helybeli anyakönyvvezetői hivatalban november 24-én délelőtt 9—12 óráig négy esküvő tartatott meg s ugyanakkor az eredeti, másolati anyakönyvek, valamint a statisztikai lapok is kiállítottak.

— **Az új házassági rend** életbe lépése és annak a nép között mikénti fogadása felől tájékozást ohajtván szerezni, többfelől nyertünk az egyes anyakönyvvezetők szives előzékenysége folytán felvilágosítást. Így a téri anyakönyvvezető Igna Germán előtt november 15-én volt az első házasságkötés Hornár Juon és Hiresága Joána között, kik ünnepi ruhában, illő tisztelettel fogadták a törvényes új rendet. Dobolyi Zsigmond veresegyházi anyakönyvvezető előtt október 27-én kötöttek házasságot Munteanu Juon I. Jozsif és Andrei Anna s azon napon még négy pár jelentkezett. Gocsmann József sorostélyi anyakönyvvezető nov. 24-én három párt kötött össze, u. m. sz.-csanádi Nisztor Dumitru Szucs Máriával, sorostélyi Tomucza Tomát Szucs Anával, Vintilla Nikolaet Moldovean Veronikával. Deán Valér mi hálczfalvi akv. november 17-én adta össze odaváló Breaz Simiont Komsa Karolinával. Dobolyi Sándor kiskerekéki av. előtt nov. 17-én kötöttek házasságot odaváló Bucsák Gligor és Dikoe Ana. Agoston Géza monorai akv. előtt nov. 22-én egyszerre 5 házasságkötés történt, u. m.: Korlacs Péter Beneke Máriával, Bán Vazul Aftenie Máriával, Borsian Miklós Korlacs Máriával, mind Farkastelkéről, — Popa Vazul Savu Máriával és Spatacsiu Tiadar Krisán Máriával. Általában jó benyomást tesz a közönség között az új rend s úgy tartják, hogy „ez a szegények részére készített“. Némely helyen panaszképpen hozzák fel, hogy a pap nem ad addig egyházi áldást, amíg az esperestől engedélyt nem hoznak a házassulandók, ami 3 frt költséggel jár. Felkérjük az anyakönyvvezető urakat, hogy kétség-telenül nehéző működésük eredményét velünk tudatni sziveskedjenek s megjegyezzük, hogy előforduló kérdésekre lapunkban szivesen adunk válaszokat.

— **Hymen.** Abrudbányai cs. és kir. vadász-százados Szabó Jenő a múlt vasárnap, nov. 24-én lépett házasságra Zalathán özv. Nagy Károlyné sz. Ig. Oelberg Adállal. A polgári házasságkötést Sflakovic István anyakönyvvezető, az egyházi szertartást Csiky János főesperes-plébános végezte. A menyasszony családjában csak alig pár héttel korábban történt gyászest miatt az esküvő a legszűkebb családi körben folyt le.

— **Halálozás.** Bróz Alajos abrudfalvi m. kir. fő-erdesz, Arcoba utaztában, Budapesten hirtelen meghalt. Benne Abrudbánya vidéke egy ritka vendégszerető, kedélyes egyént vesztett. Nyugodjék békében!

— **Felhívás** nemes, Alsó-Fehérvármegyében lakó ev. ref. paptársaimhoz és az ev. ref. vallású körjegyzőkhöz, néptanítókhöz! Folyó évi július 20-án atyafiságos felhívást intéztem volt e megyében fungáló paptársaimhoz az iránt, hogy sziveskedjenek az év végéig közölni velem: 1. Egyházuk emléké- és jegyzőkönyveiből: mikor alakult az egyház; minő nevezetes események fűződnek az egyház életéhez? 2. Kik voltak az egyház papjai, kiválóbb tanítói; mikor keletkeztek iskolái; milyen virágzásnak örvendenek azok jelenben? 3. Az egyház tökevagyon; alapítványai, jövedelme; milyen karban vannak épületei? Ezen adatok a millenniumra készülő alsó-

fehérmegyei monográfia megírásához szükségesek, mint a megye műveltségtörténeti életének okmányai. Minthogy ez ideig csak egy pár egyházból nyertem adatokat és némi aggodalom fogott el az iránt, hogy a többiek késnek az adatok beküldésével: újból kérem az illetőket, tegyék meg hazafias kötelességüket ezen csekély munka megtételére drága anyaszentegyházunk és magyar fajunk érdekében. Lám, a lutheránus szász egyház es-perese, nagytiszteletű dr. Arcz Albert ur, azonnal és készségesen megadta a felvilágosítást, az unitárius egyház abrudbányai tiszteletes lelkésze is megígérte és az oláh egyházak ismertetésére igen jeles szakember, Moldován Gergely egyetemi tanár ur vállalkozott, aki már el is készítette munkáját. Csak mi magyar kálvinisták, annyi híres püspök, pap és tudós férfi birtokosai, maradjunk el a magyar nemzet nagy ünnepéről? Erre nincs okunk és büszkén jelenhetünk meg az ünnepen, ha tisztelt paptársaim segítségül lesznek. Nagy-Enyed, 1895. nov. 28-án. Hazafias üdvözléssel *Makkai Domokos*, tanár és ev. ref. pap.

— **Havas, téli világ** van mindenfelé, ami elég baj a szegény gazdákra s azokra nézve, kik az őszi hosszú esőzés miatt kellő időben téli tüzelőfát nem tudtak szállítani. folyó hó 29-én s 30-án apró pelyhekben majdnem folytonosan hullott.

— **Karácsonyi remények.** Alig 14 nap választ el a magyar osztálysorsjáték nagy nyeresémnyhuzásától, mely f. évi december 6—14-ig ejtetik meg és melyen 21499 nyeresémny kerül 4.332.000 korona összértékben kisorsolásra. Hogy ezen oly óriási esélyekkel bíró sorsjátékon oly egyének is játszhasanak, akik egy egész sorsjegyért 40 frtot áldozni nem akarnak vagy nem képesek, a magyar osztálysorsjáték sorsjegyei igen elmés módon tizedeké (á 4 frt) és huszadokra (á két frt) vannak beosztva. Elgondolható tehát, hány emberről gondoskodik Fortuna istenasszony ezen huzásnál, amennyiben a kisorsolásra kerülő közel 4 1/2 millió részben az egész sorsjegyek tulajdonosai között, másrészt azonban a tized és huszad sorsjegyek birtokosai között is feloszlik, úgy, hogy a több mint 100.000 szerencsés nyerő azon helyzetben lesz, hogy boldog karácsonyt ülhet és szeretetét övéi iránt gazdag ajándékokkal bizonyíthatja.

Apróságok.

Ráismert.

A káplár a kedvesével kávéházban ül. Egyszerre csak odalép hozzájuk az őrmester.

A káplár (zavartan): Őrmester ur, bemutatam a hugomat.

Az őrmester: Ősmerem. Tavaly az én hugom volt.

*

Vidéken.

Egy ur bemegy a vidéken egy kávéházba.

— Kérek egy pohár kávé, de ne legyen benne cikória.

— Jézusom! Csak nem akar tiszta vizet iuni!

*

Oh, az a divat.

A hölgy vásárolni megy.

— Hány méter kell ebből a szövethől egy ruhához?

— Tizenkettő.

— Tizenkettő?! Hisz ez lehetetlen.

— Igen, nagyságos asszonyom, feltétlenül annyi kell. Öt méter kell a ruhához és hét méter az ujjakhoz.

*

Ingyen kíséret.

Két atyafi beszáll a vonat kocsijába és nagy diskurzusba erednek egymással. A vonat e közben megindul. Nemsokára jó a konduktor s kéri a jegyeket. Az egyik odaadja

a magáét, míg a másik nagy flegmával így felel:

— Én, kérem assan, nem utazom, csak a komámat kísérem Egerbe.

Elismerés.

A főnök maga köré gyűjti személyzetét és ünnepélyes hangon így szól:

— Klein ur már huszonöt év óta szolgál nálam. Ezért elismerés illeti. Ezentul, ha Klein ur tüsszent, az egész személyzet köteles azt mondani, hogy „egészségére.“

Minta.

Pityergő inas lép a keztyüs boltba:

— Kérek keztyüt a majsztrannak, mert ma zászlószentelés lesz.

— Hát milyen számú keztyű kell a gazdának?

A gyerek az arczára mutat:

— Tessék lemérni . . . Éppen most ütött pofon!

Intés.

Ur: Ej, de nagy keze van magának, Iván.

Inas: Az ám, nagyságos ur, a tizfillérest meg sem érzem.

A kollemes idegen.

Belépett a redakcióba egy ur, aki részint szeliden, részint kéjjel mosolygott s kezeit zsebeibe mélyeszté. Jó estét s egyéb tulhaldott dolgokat kívánt, szemeit kerekre nyitotta s becsukta száját. Ezután szemeit csukta be s száját nyitotta ki, mondván:

— Mit gondolnak önök? — kérdezte szeliden.

Elegyes hangulattal tekintettünk reá.

— Gondolatokat — felelénk.

— De minő gondolatokat?

— Vegyes gondolatokat.

Az ur ekkor kalapját lóbalta a kezében.

— Tudják-e — folytatta s ismét zár alá helyezte szemeit — tudják-e, hogy ki fogja megmenteni a hazát?

Mély meggyőződéssel feleltünk:

— Ön.

Véleményeinknek frappaus megnyilatkozása meg- s áthatotta. Mosolygott.

— Ugy van — mondta azután s ujjait azzal az erélylyel patogtatta, amely csak ujjait patogtató emberek szokása szokott lenni.

Most hirtelen egy székre állt. Ez által lábai láthatókká lettek s meggyőződünk arról, hogy a kollemes külsejű idegen sem száj-, sem körömfájásban nem szenved. Kezeit fölemelte a padmaly, illetőleg az ég felé.

— Meg van fejtve a titok! — kiáltotta.

— Igen? — kérdeztük élénk érdeklődéssel, miközben öt több előnyös oldalról üdvözlöttük.

— Igen, uraim, — mondta mély hangon, amely rezgésbe hozta a sarokban szerényen megvonuló esernyőket — a titok meg van fejtve.

Csend lón.

— Kiváncsiak rá? — kérdezte ez ünnepélyes pillanatban, fejét inkább célzatos, mint vízszintes irányba helyezve.

A szerkesztőség tagjai megdöbbenéssel felelték:

— Nem.

A férfiú összevonta mellén köpenyét s arczán a száját s a székről egy középszerű ruganyos lépéssel leszállt. Kalapját fejébe, kezeit zsebébe mélyeszté s elrohant, miközben ezen csatakiáltást hallatá:

— Éljen az önműködő gyufatartó!

— sta.

A mama intése.

„Ugyan lányom, mit pörlekedtek annyit a vőlegényeddel? Ha meghallja valaki, még azt hiszi, hogy már férj és feleség vagytok.“

Meg van szóva.

1-ső vendég: Jó az a peccsenye, szomszéd?

2-ik vendég: Jónak jó volna, csak egy kicsit sós.

1-ső vendég: Sohse csudálkozzék azon szomszéd. Sós itt minden, de legsósabb a számla, ha fizetésre kerül a sor.

Melyik nagyobb?

A: Én láttam egy buvárt, ki egy óráig maradt a víz alatt.

B: Az még semmi! Akit én láttam, az föl se jött többé.

C s a r n o k.

Milyen legyen az ujság?

— A szerkesztőség papirkosarából. —

Hogy milyen legyen az ujság? Nos, erre a kérdésre úgy kellene és lehetne röviden válaszolni: hogy az ujság jó legyen.

Am az alábbi levelek, melyeket szerkesztőségünk papirkosarából válogattam ki, mást is követelnek, nem csak jó ujságot.

De vegyük sorra a leveleket:

Tekintetes Szerkesztő ur!

Ugyan kérem! Hát azt hiszik, hogy lop-tam én az én szememet, hogy olyan nyomorult kis betűvel nyomtatják a lapot? Vagy nagyobb betűt kérek, vagy beszüntetem az előfizetést.

Éves előfizetés.

Tekintetes Szerkesztőség!

Mióta csak megszülemlött az böcstös ujságjuk, én mindig előfizettem rája.

Dejami sok, a sok! én disznókereskedéssel küszködök és aztat nem szégyenlöm, mer a tekintetes Szerkesztőség is mögöszí a sonkát, ha van benne módja. De most nem errü akarok írni, hanem arru, hogy ha eztán az böcstös lapba benne a sertéspiaczra büvebb hiraadás, akkhor átfizetök a másik laphol mert ott a disznókra nagyobb gondot fordítanak.

Kövér István,
disznó hízaló.

Tekintetes szerkesztő ur!

Bocsásson meg, hogy soraimmal drága idejét igénybe bátorokodom venni; de mint b. lapjának régi hű előfizetője, jogot tartok magamnak ahhoz, hogy figyelmeztethessem a tekintetes szerkesztő urat, hogy b. lapjának most folyó regénye egy cseppet sem érdekes. Nem pikáns ez a regény és én éppen nem olvasom érdeklődéssel. Sziveskedjék jövőre valami pikáns regényről gondoskodni, különben kénytelen volnék lemondani a lapról. Tisztelettel:

Kotlik Zirzabella.

U. i. Ez pedig fajna!

Tisztelt Szerkesztő uram!

Ön nőtlen és gyermektelen ember és ami fő előnye, ön nem előfizetője a saját lapjának. De én, én mindezen tulajdonságokban bővelkedem és mivel gyermekeim szokták olvasni az ujságot, fölkérem, vagy hagyja abba annak a merészen pikáns regénynek a közlését, vagy kénytelen leszek a lap járatását beszüntetni, mivel a gyermekeim erkölcsét nagyban veszélyeztetni. Tisztelettel:

Egy apa.

Mélyen tisztelt Szerkesztő uram!

Tizenhat évek óta, mint böcsületös asztalos mestör, előfizetője vagyok az ujságjának, de nem e miatt emelök panaszt, hanem sok-

kal fontosabb dolog miatt. Én ugyanis tegnap lösz egy hete, örök hűséget esküdtem meg a volt gazdám leányának, a Dobogó Szélpál Rózának és eztet nem irták ki az ujságba. E már kérem nem eljárás, mer igaz, hogy én nem hívtam mög a ledagcziót a lakodalmamra, de már annyit csak elvártam volna, hogy eztet kiírják az ujságba. Minek utána nem tötték, nem köll az ujság se.

Gyalu Farkas,
asztalos.

U. i. Az apósommal is visszaküldetöm eztán az ujságot.

Fenti.

U. i. De még a szomszédommal is.

Főntebbi.

Tisztelt Redaktio!

Ha még egyszer annyi sajtóhiba lesz a lapba, hát lemondok az előfizetéséről, mert én úgy is epebajos vagyok, azt mondta az orvosom, hogy nem szabad mérgeknedem.

Egy adófizető előfizető.

Tisztelt Uj Ság!

Tén nap lesz egy hete, hogy a budaji házra rá töttem ezt a három számot 52, 43 l. De jaz uj ságba nem irták ki, ho mi gyütt ki a budajiba.

Én csak a lutri miatt járatom az ujságot, oszt ha nincs benne, hát az ujság nem is köll. Tisztöli

Szájas Rozália
kófa.

U. i. Tögyék bele, hogy ki gyütté.

Ugyanaz.

Ez a néhány levél csak mutatványszám abból a napi szekaturából, a mit a közvélemény agyongyötört bajnokainak: az ujságíróknak naponta el kell szenvedniök.

Mennyivel nyugodtabb, kedvesebb mesterség a szabó mesterség, a mely ollóágon úgy is rokon a mienkkel.

Carolus.

Káprázatok.

Suttogó lombok verődnek össze feje fölött zizegéssel, melynek hűvös árnyékában két dallos madár felesel egymással. Lábainál parti lilium halvány szirmai hajolnak a csobogó viz hullámaira, melyek megcsókolják a hervadó virágot s elviszik illatát messze, idegen tájakra.

Valami csodálatos, áttetsző fátyol szövődik szemei elé, a levélrések között átszűrődő napsugarakból, mely félig ködpárazat, félig délibáb, üres, csalóka fény, lebegő szivárvány s minden egyéb, csak nem valóság. Szemei lázasan tapadnak a libbenő fényhez, s lelkét megragadja az emlékezet.

A mult.

Hosszan, tévetegen nézi az imbolygó sugarakat s gondolatban visszazárl a rég elmúlt időkbe, melyeknek emlékét még ma is örzi egy-egy virág, szinehagyott hajfűrt.

Jelző oszlopok a fészekrakás utján! . . .

Régen, nagyon régen történt.

Nem is emlékszik már egyébre, csakhogy Mariskának hívták s hogy nagy, fényes, fekete szemeiben valami gyújtó, szenvedélyes láng lobogott. Mikor ő, az erős, fejlett fiatal ember, odaszoritotta kebléhez a gyermek leánykát, az szólan sem tudott, csak föl-emelte reá könyes szemeit, mintha mondta volna:

— Lásd, oltárt építettem neked a lelkemben. Az első szerelem rajongásával csungök rajtad. Várok utánad, s ha megcsalsz? . . .

— Soha! — volt rá az ünnepélyes fogada-

lom, s mámoros csók zárta le a vonagló ajkakat.

Mikor aztán utoljára találkoztak, még akkor is esküdött, s a fekete szemü leány dobogó kebléről a vérpáros szegfűt elvitte magával, hogy megőrizze örök emlékül.

Azóta nagy idő járt el.

A virág illatát és színeit, lelke pedig az emlékezetet veszítette el régen.

Ki tudja hol? . . . ki tudja mikor?

Más, színesebb kép jelen meg a ködpárázatu fátylon keresztül.

Egy nevető, mosolygó angyal.

Szöke, aranyos fűrtök omlanak alá fejről s körülölelik arcát, vállait, melyeknek hőféhérségén keresztül rémlik a forró vér nyugtalan keringése. Csücskös, csattanós ajkain az epedő vágy és lázas inger sovárgása látszik.

— Margit! — retten föl az ifju merengéséből s csaknem utána kap a tüneményes alaknak.

A fantom egyet rebben a napsugarakban s bohókás, csengő kacaj töri meg a csendet.

— Hát emlékszik még reám? Tudja, mikor ott laktam a padlás-szobában, szegényen, elhagyatottan s álmództam a boldogságról, melyet ön ígért, hogy aztán szívtelenül s jobban megcsalhasson?

— De esküszöm, még most is . . .

— Most is? . . . Ha szegény volnék, ha hiányoznának ékszereim s ha újra feltámaszthatnám lelkem ábrándjait, akkor meg tudnám hallgatni ismét vallomását, de így?

Leányálmot, férfi-esküt nem szokás a granitkőbe vésní . . .

Halvány, feketeruhás, talpig gyászos alak jelent meg a légben.

Szemében vád és arcán szemrehányás lakik.

Egy szakadozott, tépett menyasszonyfátyolt lobogtat a szél vállai körül s kezeit előre tartva, valami bú, panaszos hangáramlat szakadt fel szívéből.

— Visszahoztam esküd, visszahoztam szavad. Tudom, hogy boldogságnak álltam utját s mert lemondani nem tudnék tán soha, elmegyek innen messze, ahonnan niues visszatérés, ahol csak a porladó föld s porladó emberek vannak . . . Ne félj, nem vádolkak a multért. Magam részes voltam benne, mert szerettelek, mert nem is sejtettem, hogy keblemben hordom a — halált. Lásd, ez a köhögés, ez a rekedt, gyötrő fuldoklás . . .

— Hon!
— Ugy, ugy mondjad csak, hogy Hon s aztán jer és fogd le szempilláim! . . .

A bibliai paradicsomot Évával teremté Isten s Judás eladta mesterét harmincz krajczárért.

Melyik hát a bünösebb: a férfi, vagy az asszony? **B. L.**

Szerkesztőség:

Dr. MAGYARI KÁROLY. TÖRÖK BERTALAN.

Kiadó: **CIRNER J. JÓZSEF.**

Ifj. Cirner József könyvnyomdája. Nagy-Enyeden.

Hirdetések.

Báli selyemszöveteket 35 krtól

14 frt 65 krig méterenként — valamint fekete, fehér, színes, Henneberg-selyem 35 krtól 14 frt 65 krig méterenként, sima, esikos, kockázott, mintázottak, damaszt stb. (mintegy 240 különböző minőség és 2000 különböző szín és mintázatban stb.) postabár és vámmentesen házhöz szállítva mintákat postafordultával küld: Henneberg G. (es. k. udvari szállító) selyemgyára Zürichben. Svájcba címzett levelekre 10 kros, levelezőlapokra 5 krosbélyeg ragasztandó. Magyar nyelven írt megrendelések pontosan elintéztetnek. (4)

Felvétetik tanulónak két fu

KAUPPE és ECKWERT fűszer-üzletében

Maros-Vásárhelytt.

3—4 középosztályt végzettek előnyben részesülnek

Mindenütt jó, de legjobb otthon — vásárolni!
pláne ékszereket és órákat,
MARKOVITS LAJOS
óra- és ékszerüzletében

Nagy-Enyeden az új leányiskola épületében:

1-ször: mert látja, hogy **mit vásárol**;
2-ször: biztos benne, hogy **nem lesz megcsalva**, mert én minden nálam vásárolt ékszerek és órákért **jótállást** vállalok;
3-ször: mert nem kell **portót** és egyéb költségeket fizetnie;
4-ször: mert nálam **olcsóbban** vásárolhat, **mint bárhol**, pedig a mai szük világban ez a fő . . . . .

Nagy készlet van raktáron folytonosan a legdivatosabb arany és ezüst ékszerekből; fali és inga órák, férfi- és női zsebórák arany, ezüst, acél és nickel tokban; China-ezüst evőeszközök és disztárgyakból, valamint szemüvegek és csiptetőkből.

Igen alkalmas tárgyak **karácsonyi és újévi**, valamint egyéb alkalmi **ajándékoknak**.

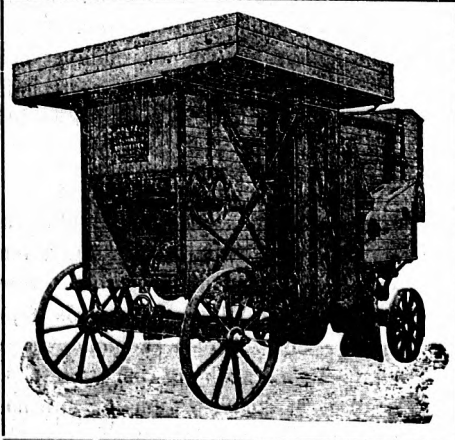
I minőségű **ébresztő órák** 2 frt 50 kr és feljebb.
Óra- és ékszer-javításokat a legjobb kivitelben és jutányos árban vállalok el.

Folytonos törekvésem a nagyérdemű közönség nagybecsű pártfogását kiérdemelni.

Gyakori látogatást kér tisztelettel

MARKOVITS LAJOS,
órák és ékszerész.

3—6

ROBEY & COMP.

GÉPGYÁROSOK,

BUDAPEST, IX. kerület Rákos-utca 5—9. szám.

Ajánlják:

„RECORD”

nevű

uj szabadalmazott és jelesnek bizonyult

egyesített lóhere-, luczerna- és más eféle hüvelyeseket cséplő, fejtő és tisztítógépeket.

Árjegyzékek és költségvetések kivanatra ingyen és bérmentve.

Hirdetmény.

A magyar osztálysorsjáték második osztályának húzása december 6-án kezdődik és december 14-éig tart.

Vételsorsjegyek amíg a készlet tart és pedig:
 egy egész sorsjegy 80 koronáért,
 egy tized sorsjegy 8 koronáért és
 egy huszad sorsjegy 4 koronáért

az ismert elárusítóknál kaphatók, akik egyszersmind mindennemű felvilágosítással szolgálnak. Megrendelésekkel kérjük ezekhez (nem hozzánk) fordulni.

Budapest, 1895. november 1-én.

Magyar Osztálysorsjáték Igazgatósága.

M á r

1895. évi december hó 6-ától 14-éig

ejtetik meg a

Magyar Osztály-Sorsjáték

NAGY NYEREMÉNYHÚZÁSA,

melyben 21,499 pénznyeremény kerül

4 millió 332,000 korona

összértékben kisorsolásra, többek között egy 600,000 koronás jutalom 400,000, 200,000, 100,000, 50,000 stb. stb. koronás nyereményekkel.

A legnagyobb nyeremény a legszerencsésebb esetben

Egy Millió Korona.

A sorsjegyek árai:

1 egész 40 frt, 1 fél = $\frac{5}{10}$ 20 frt, 1 tized 4 frt, 1 huszad 2 frt.

(Portóért 5 kr, ajánlott levelekért 15 kr, nyereményjegyzékért 10 kr fizetendő.)

Ajánlja és szétküldi postautalvány ellenében vagy utánvétellel is

HEINTZE KÁROLY, főelárusító, Budapest,
 Szervita-tér 3. szám.

Hogy a tisztelt közönség különböző számokból álló több sorsjegy birtokában nagyobb nyereménykilátáshoz jusson, 5 vagy ennél több sorsjegy vásárlásánál a legkülönfélébb számokat állítom össze tetszés szerint egész, fél, tized és huszadokból.

Sürgőnyezim : **Lottoheintze Budapest.**